

ASPECTE IMPORTANTE PRIVIND IMIGRATIA

Dossier Statistico Immigrazione 2007 Caritas/Migrantes

Sunt mai numeroși cei care au drept de ședere decât rezidenții. Prezența reglementară străină include atât rezidenții, cât și pe aceia care au drept de ședere: aceștia sunt mai numeroși, pentru că includ și persoane sosite de puțin timp și încă neînregistrate la Primărie. Conform evaluării *Dossier*, la sfârșitul anului 2006, persoanele cu drept de ședere erau 3.690.052, cu o creștere cu 21,6% față de anul precedent. La aceeași dată rezidenții, menționați de Istat, sunt 2.938.932 (+10,1%): birourile de evidență ale primăriilor îi înregistrează după un an și chiar mai mult, pe ultimii veniți, care întâmpină greutăți în ceea ce privește stabilirea domiciliului, greutăți datorate nu numai depășirii dificultăților de cazare ci și a practicilor birocratice privind obținerea dreptului de ședere.

O multime de persoane provenite mai ales din rândul europenilor. Între anii 2000 și 2006 numărul imigranților din estul Europei a crescut cu 14 procente, în timp ce Africa a pierdut 5 procente, iar Asia și America, 2 procente. Astăzi, din 10 persoane imigrate, 5 sunt europene (aproape jumătate comunitari), 4 împărțite între africani și asiatici și una americană. România (556.000 persoane) ocupa a șasea parte din total (15,1%) și se distanțează cu aproape 5 puncte de Maroc (387.000 persoane) și Albania (381.000), ambele țări cu mai puțin de 10%. Puțin sub 200 de mii de unități are Ucraina (195.000 persoane) și China Populară (186.000), amândouă cu un procent de 5%. Filipinele înregistrează un număr de 113.000. Aproape de această cifră se situează și Moldova, Tunisia, India și Polonia. Există, și un grup cuprins între 80.000 și 50.000 unități: Serbia, Bangladesh, Peru, Egipt, Sri Lanka, Ecuador, Macedonia, Senegal, Pakistan și Statele Unite ale Americii. Creștinii constituie aproximativ jumătate, musulmanii o treime, în număr mic alte religii.

Continuă dezvoltarea procesului de structuralizare. Prin procesul de structuralizare se înțelege totalul de factori care determină înrădăcinarea imigrării în țară: numărul important, ritmul de creștere susținut, incidența asupra populației tot mai consistente, pronunțatul policentrism etno-cultural cu colectivități care sosesc din aproape toate țările lumii, distribuția diferențiată, dar răspândită pe întreg teritoriul național, normalizarea, din punct de vedere demografic cu o majoritate a femeilor, preponderența celor căsătoriți, numărul ridicat al minorilor, nevoia continuă de forță de muncă, proiecte migratorii bazate tot mai mult pe stabilizare, creșterea cererii de spații adecvate participării.

Principalele caracteristici ale prezenței: femei, minori, familii. A continuat să crească ponderea femeilor imigrate, devenite acum majoritare; sunt puține regiunile în care preponderența o au bărbații: Lombardia, regiunile de Nord Est, Puglia și Insulele. Minorii, deși ating 700.000 unități, au coborât la un procent de 18,4 chiar și în urma sosirii în anul 2006 a unui număr de mai mult de o jumătate de milion de noi muncitori. Prezența acestora este ridicată, mai ales, în regiunile din Nord și în câteva din Centru, cu puncte maxime de aproape 25% în Veneto (la Rovigo 29,2%) și de 24% în Lombardia și în Marche. Aceștia îngroașă rândurile persoanelor prezente pentru motive familiale, și conform unui studiu inovativ al *Dossier*, depășesc o treime din prezența totală (35,6%): aproximativ jumătate dintre aceste prezențe (17,2%) este constituită din soți, mai ales femei care dețin autorizații de muncă, uneori declarate, dar de cele mai multe ori la negru.

Nu numai străini, dar și cetățeni. Spre deosebire de țările tradiționale de imigrație, Italia se caracterizează prin a avea mulți străini și puțini cetățeni de origine străină, chiar dacă situația se schimbă încet. În perioada 1995-2005, au fost prezentate 213.047 cereri pentru obținerea cetățeniei, din care un număr de 125.535 au fost rezolvate în mod favorabil. În cea mai mare parte a cazurilor este vorba de obținerea cetățeniei prin căsătorie, în timp ce cazurile de naturalizare sunt mai reduse (20.731). Astfel, prin creșterea numărului populației străine, au fost și cazuri de obținere a cetățeniei care în 2005 s-au ridicat la 19.266, ceea ce a constituit un adevărat *boom*, față de 2004 când

numărul acestora a fost de 11.945. Chiar și incidența cazurilor de naturalizare s-a dublat (de la 16,3% la 38,5%), desi în absența unei reforme normative, blocată de contrastul dintre frământările politice. Astfel, la sfârșitul anului 2006, a doua generație, copiii imigrați născuți în Italia și totodată cetățeni străini, numărau 398.295 persoane și sunt estimate să ajungă la un milion de persoane în zece ani: sunt aceia care consideră Italia ca fiind propria lor țară, deși nu au cetățenia.

O repartiție teritorială inegală, dar în toate zonele. Prezența imigranților este foarte mare în Nord (60% din totalul național, adică 2,2 milioane persoane) în timp ce este mai redusă în Centru (26%, circa 1 milion) și chiar mai mică în Sud (14%, o jumătate de milion). Aceste procente, rămase aproape neschimbate în ultimii trei ani, reflectă în manieră semnificativă capacitatea de recepție în diferite zone. O creștere importantă se înregistrează în micile zone urbane, unde viața este mai ușoară sub aspect socio-economic. O dată cu stabilizarea procesului de stabilire a reședinței, Nordul, cu oportunitățile sale ocupaționale, atrage o anumită cotă din regiunile meridionale și chiar din zona romană.

Integrarea în muncă. Angajații sunt, după sondajele Istat, 1.348.000 (mai mult de jumătate angajați în servicii și mai mult de o treime în industrie), iar cei fără un loc de muncă sunt în număr de 127.000. Creșterea anuală a persoanelor angajate a fost de aproape 200.000 unități (în banca de date Inail, bazată pe nașterile în străinătate, valoarea este mai mare). Rata activității este de 73,7%, aceea a persoanelor fără muncă este de 8,6%, iar rata de mobilitate dedusă din periodicitatea angajărilor din acest an este foarte ridicată. Femeile, deși reprezintă jumătate dintre persoane, reprezintă 40% dintre cei angajați și 16,2% din 141.393 străini titulari de societăți.

Previziuni pe termen scurt. Italia se situează la cele mai înalte nivele europene privind numărul de imigrați și la nivel mondial, între țările industrializate, pentru ritmul de creștere. Dacă în anii 2007-2008 fluxurile ar continua în ritmul crescător al ultimilor doi ani, schimbările ar fi însemnate: Lombardia ar trece de la 850.000 la mai mult de un milion de persoane; Veneto, Emilia Romagna și provincia Roma ar depăși o jumătate de milion de unități; Piemonte ar ajunge la 400 mii, Toscana la 350 mii, Campania la 200 mii și Marche 150 mii unități, în timp ce sub 100 mii unități ar rămâne numai Trentino Alto Adige și Abruzzo (nu departe de acest nivel) împreună cu Sardegna, Basilicata, Molise și Valle D'Aosta. Oricum ar fi dezvoltările viitoare, ne aflăm în fața unei prezențe consistente și înrădăcinate: și, la acest punct, nu este vorba doar de a decide asupra mecanismelor referitoare la intrare, ședere, piața ocupațională, dar și de stabilirea unor obiective valabile pentru o societate interculturală și multietnică, conform Anului european intercultural.

*Traduzione di Teonia Bolosa, Master Immigrazione
Scalabrini International Migration Institute/Lumsa, Roma*